

Dnr 492265
2022-05-10

Finansrapport tertial 1, 2022

Uppföljning av finanspolicyns riktlinjer och beslut tagna på delegation

Den av Kommunfullmäktige antagna finanspolicyn innehåller riktlinjer för kommunkoncernens tillgångs- och skuldhantering. I finanspolicyn regleras att rapportering ska ske till kommunstyrelsen i samband med delårs- och årsbokslut. Finansrapport tertial 1, 2022 är en åiterrapportering till kommunstyrelsen av tillgångs- och skuldförvaltningen per 30:e april 2022.

Ekonomidirektören m. fl. har bemyndigande att på kommunstyrelsens vägnar besluta om upptagande av lån enligt KS beslut 2021-11-23, Dnr 21KS434. Finansrapporten är en åiterrapportering av beslut tagna på delegation under tertial 1, 2022.

Finansieringsrisk, jämförelse mot finanspolicy

Finansieringsrisk är risken att inte ha tillgång till det kapital som verksamheten kräver eller att finansieringen endast kan erhållas till ökade kostnader.

Tabell: Genomsnittlig kapitalbindningstid kommunkoncernen

Nyckeltal	Prognos framåt	2022-04-30	2021-12-31	2020-12-31
Ej under 2 år och samtliga lån ska kunna återbetalas inom 15 år	←	3,1 år	2,9 år	2,7 år
Högst 45% av lånestocken får förfalla inom 12 månader	←	25 %	30 %	25 %

Ränterisk, jämförelse mot finanspolicy

Ränterisk är risken att räntorna på marknaden rör sig upp eller ned över tid, vilket medför att räntekostnaderna för verksamheten förändras.

Tabell: Genomsnittlig räntebindningstid kommunkoncernen

Nyckeltal	Prognos framåt	2022-04-30	2021-12-31	2020-12-31
Skall vara 3 år med en tillåten avvikelse på max +/- 12 månader (2 - 4 år)	←	2,9 år	2,8 år	2,5 år
Minst 10% och högst 45% räntestjusteras varje 12 månaders period	←	33 %	33 %	38 %

Gävle kommunkoncern ligger rätt enligt finanspolicyn på alla nyckeltal, se ovan. Kapitalbindning och räntebindning ligger stabilt.

Nyckeltal

Tabell: Gävle kommunkoncern, 2022-04-30 (2021-12-31)

	Koncernen
Total låneskuld, mnkr*	6 914 (7 064)
Snitt kapitalbindning, år	3,1 (2,9)
Snitträntebindning, år	2,9 (2,8)
Snittränta	0,54 % (0,52 %)
Kapitalförfall inom 12 månader, %	25 (30)
Ränteförfall inom 12 månader, %	33 (33)

* Låneskulden består av externt upptagna lån i kommunens internbank, samt externt upptagna lån i Gävle Stadshus AB genom internbankens försorg.

Känslighetsanalys

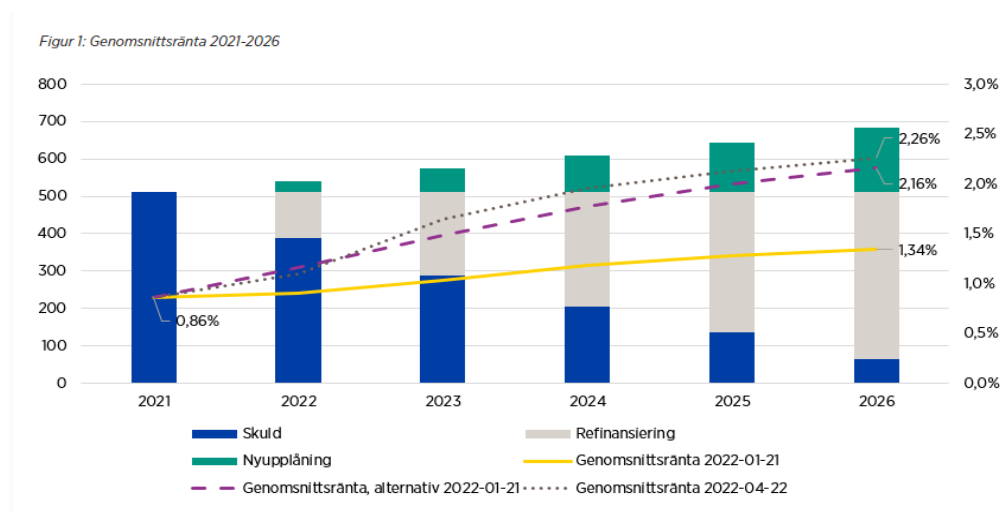
Kommunkoncernens bolag är de som påverkas av ränterörelser eftersom de har låneskulder, Gävle kommun har inga låneskulder. Kostnadsökningen på årsbasis vid 1 procentenhets ränteökning, på lån med rörlig ränta och fast ränta som förfaller inom ett år, är 11 mnkr, för hela bolagskoncernen.

Marknadsläge/information

Kommuninvests rapport, Kommunsektorns skuldförvaltning

– Det är tydligt att de stigande marknadsräntorna får ett allt större genomslag i kommunsektorns upplåning. Att genomsnittsräntan för den totala låneskulden nu steg för första gången på många år är sannolikt ett tecken på att vi rör oss in i en ny räntemiljö. Räntekostnaderna utgör idag en liten del av de totala kostnaderna i kommunsektorn. Men det är en kostnadspost som kommer att öka. I detta läge behöver kommuner och regioner säkerställa att de har en stabil strategi i sin skuldförvaltning, säger Emelie Värja, forsknings- och utbildningschef på Kommuninvest.

Bilden nedan visar att den 21:a januari-2022 prognostiserades genomsnittsräntan för kommunsektorn att vara 1,34 % år 2026. I den nya prognosen som gjordes 22:a april-2022, förväntas genomsnittsräntan vara 2,26 % år 2026.

(källa: Kommuninvest)

Konjunktur

Pandemin hade inte ens hunnit släppa sitt grepp om världsekonomin innan Ryssland startade sitt anfällskrig mot Ukraina och en ny kris var ett faktum. Kriget är i första hand en humanitär katastrof, men även ekonomiskt står vi nu inför en helt ny nivå av osäkerhet och utmaningar. Invasionen har förstärkt problemen med globala värdekedjor, handel, produktion, insatsvaror, transporter och energibrist som uppstod under pandemin. Även de sanktioner som framför allt EU, Storbritannien och USA riktar mot Ryssland som svar, har stora ekonomiska konsekvenser som sträcker sig långt utanför Rysslands gränser.

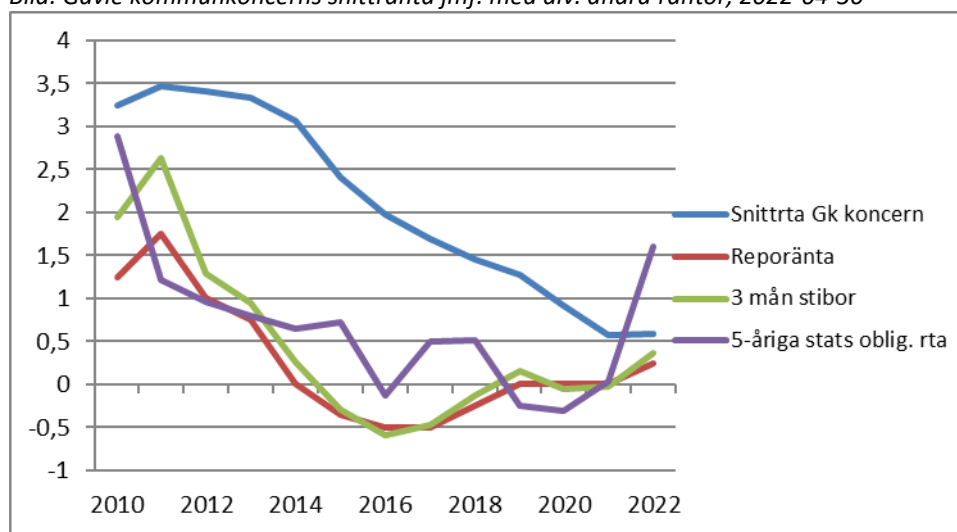
Till det kommer inflationen som nu är så hög och bred att i stort sett samtliga centralbanker antingen har börjat strama åt penningpolitiken, eller planerar att göra det snart. Den inflation som började med prisökningar på enskilda varor, och som under hösten förstärktes av stigande transport- och energipriser, syns nu överallt. Centralbankerna har därför övergivit den tidigare uppfattningen att inflationen är en övergående effekt av pandemirelaterade utbudsstörningar. Vi kommer därför att få se aktiva åtgärder i form av både en lång rad räntehöjningar och program för att minska centralbankernas balansräkningar. Tanken är att få upp både korta och långa räntor för att på det sättet minska efterfrågan i ekonomin, bromsa inflationsförväntningarna, återupprätta förtroendet för inflationsmålen och förhindra en uppåtgående pris- och lönespiral som riskerar att skada ekonomin för lång tid framöver.

I en sådan miljö kommer tillväxten att påverkas negativt. Åtstramningen gör att aktiviteten i ekonomin minskar och det blir svårare för företagen att upprätthålla sina marginaler. De högre räntorna gör att investeringarna blir dyrare. Hushållens ekonomi trängs mellan negativa reallöner, högre räntor på bostadslånen och fortsatt historiskt höga priser på exempelvis el och bensin.

Riksbanken gjorde en helomvändning i april och gick från en bana med oförändrad ränta fram till andra halvan av 2024 till höjning och signal om fortsatt snabba steg. Vi tror att höga inflationssiffror den närmaste tiden gör att Riksbanken levererar en 50-punkters höjning i september enlighet med det höginflationsscenario som också presenterades. Riksbanken väntas sedan stanna på nivån 1,75 procent redan i juni 2023 då man känner sig rimligt säker på att inflationen närmar sig målet.

(Källa: SEB)

Bild: Gävle kommunkoncerns snittränta jmf. med div. andra räntor, 2022-04-30

Gävle kommunkoncerns upplåning under 2022, jmf. med KF:s kreditram

Kommunfullmäktige har fastställt en kreditram 2022 för extern upplåning i koncernen, kommunen och per bolag. Bolagen har totalt 3 383 mnkr kvar att nyttja av kreditramen för 2022. Gävle kommun har ett positivt banksaldo på 737 mnkr (624) mnkr, se sammanställning i tabellen nedan.

Tabell: Gävle kommunkoncern låneöversikt samt nyttjande av kreditram, 2022-04-30

Enhet/Bolag (mnkr)	Låneskuld (kredit)	Egna-externa lån	Kreditram-2022*	Kvar att nyttja**
Gävle Stadshus AB	-71	-769	850	10
AB Gavlegårdarna	-3 038	-100	3 900	762
Gävle Energi AB koncern	-201		925	724
Gävle Hamn AB	-1 090		1 500	410
Gävlefastigheter koncern	-1 894		2 120	226
Gävle Parkeringsservice AB	-94		170	76
Gästrike Vatten AB koncern	-357		1 150	793
Gästrike Räddningstj. Förb.	80		0	80
Gästrike Återvinnare koncern	-55		140	85
Gästrike Ekogas AB	-128		150	22
Ej fördelat			195	195
Summa krediter-bolag	-6 848	-869	11 100	3 383
Gävle kommun	7 585		300	
Extern låneportfölj + Banksaldo				
Summa Bankkonto (Toppkonto)	737			
*Intern checkkredit, beslutad av KF				
extern kredit, Nordea				

Redovisning av skuldportfölj

Utbyggd internbank är på plats och Gävle kommun finansierar bolagen via en extern låneportfölj vars villkor speglas i bolagens interna lånekrediter på sina respektive konton i Nordea. Den externa skuldportföljen ansvarar finansrådet över.

Finansrådet har under tertial 1 beslutat refinansiera sju mindre lån i den externa skuldportföljen på totalt 590 mnkr med ett (1) lån på 440 mnkr. Likviditeten i Gäve kommun är fortsatt god, därför valde finansrådet att amortera en del av skulden. En analys av skuldportföljens sammansättning, förfalloprofil, mm i relation till finanspolicy, samt rådande marknadsvillkor låg bakom beslutet att refinansiera portföljen med fyra år, fast ränta. Denna refinansiering kunde ej klassificeras som hållbar bland annat på grund av att Agnes kulturhus inte blev godkänd som grön byggnad.

En stor extern skuldportfölj möjliggör denna typ av effektivisering, det vill säga att flertalet mindre lån slås ihop till större lån vid refinansieringar. Internbanken tillsammans med bolagen fortsätter ansöka om hållbar finansiering.

Gävle kommunkoncerns externa upplåning per 2022-04-30, mnkr

Låneskuld (mnkr)	IB, 2022-01-01	Upplåning	Amortering	UB, 2022-04-30	Andel %, Saldo
Kommuninvest	6764	440	490	6714	95,7%
Swedbank	100		100	0	0,0%
Certifikat total	200		0	200	2,9%
AB Gavlegårdarna, externt lån-SEB	100		0	100	1,4%
Summa koncernen	7164	440	590	7014	100,0%
GSAB ext. lån med borgen (Kommuninvest)	769			769	
ABG:s externa pantbrevslån	100			100	
Summa Gävle kommun, "extern portfölj"	6295	440	590	6145	

Redovisning av finansiering under tertial 1, 2022, mnkr

Refinansiering	Kredittid	Kreditinstitut	Ränta	Fast/Rörlig	Belopp
Lån	4 år	Kommuninvest	1,15%	Fast	440
Summa					440

Interna lån, s.k. reverslån, mnkr (internbanken har ej externa lån)

Reverslån (mnkr)	IB, 2022-01-01	Upplåning	Amortering	UB, 2022-04-30
Gavlefastigheter AB	897		31	866
Gävle Energi AB	322		14	309
Bomhus Folketshus	6			6
Brynäs Fastighets AB	101		3	98
Summa	1 325		47	1 278

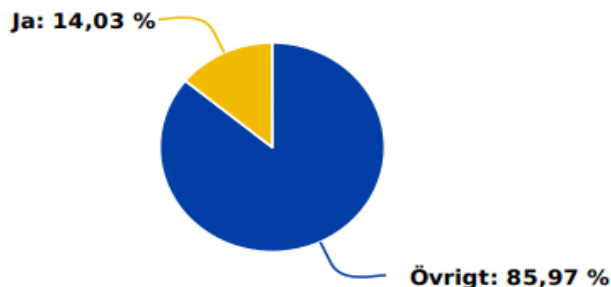
Hållbar finansiering

Gävle kommuns internbank fortsätter arbetet att tillsammans med bolagen lämna in låneansökningar avseende hållbar finansiering. Hittills under 2022 har 72 mnkr blivit godkända, Tallbackens förskola. Detta tillsammans med tidigare godkända projekt slås samman till en större lånetransaktion/finansiering under tertial 2. Gavlegårdarna har nyligen lämnat in en ansökan på 395 mnkr avseende bostäder i södra Hemlingby, vilken kommer behandlas i juni, 2022.

Totalt har Gävle kommun 970 mnkr i Gröna lån, per 2022-04-30:

- 160 mnkr, AB Gavlegårdarna, Flerbostadshus Sörby backe
- 130 mnkr, Gästrike Ekogas, Biogasanläggning i Forsbacka
- 340 mnkr, Gävle Energi AB, Felixprojekt, fjärrvärmeledning Gävle-Sandviken
- 340 mnkr, AB Gavlegårdarna, Godisfabriken

Andel gröna lån av total portfölj i gult, nedan

Borgen

Den av Kommunfullmäktige antagna modellen för administrativa avgifter i Gävle kommun, KF beslut 2019-10-29, Dnr 19KS233-2, innehåller riktlinjer för kommunkoncernens hantering av marknadsmässiga borgens- och utlåningsavgifter som stämmer överens med lagstiftning och EU:s statsstödsregler.

Genom EU:s statsstödsregler avses alla insatser av ekonomisk art som snedvrider eller hotar att snedvrیدا konkurrensen genom att gynna eller ge en ekonomisk fördel för ett visst företag eller en viss produktion. Dessa regler omfattar inte enbart de kommunala bostadsaktiebolagen, utan innefattar även annan verksamhet som bedrivs av kommunala företag på en konkurrensutsatt marknad.

Från och med 2022-05-01 omfattas även Gavlefastigheter och Gävle Parke-ringsservice AB av ovanstående metodik. Detta innebär att finansieringskostnaden för dessa två kommunala bolag ökar i enlighet med den beräkningsmodell av marknadsförhållanden som Fundcurve gör på uppdrag av Gävle kommun. Se bilaga.

Justerad borgensmodell

En viktig aspekt med nuvarande modell, vars syfte är att de kommunala bolagens finansiering inte ska vara gynnade prismässigt gentemot privata aktörer, är att den inte värderar kreditrisken korrekt. En modell är per definition inte en korrekt bild av verkligheten, men nuvarande modell bedöms ha en brist avseende kreditrisken för respektive kommunalt bolag. Kreditrisk eller kreditvärdighet är ett bolags sannolikhet att gå in konkurs. Nuvarande modell värderar alla ingående kommunala bolags kreditrisk lika, eftersom alla bolag ägs av Gävle kommun. Då lagstiftningen avser att inte snedvrیدا konkurrensen bör modellen ta hänsyn till respektive kommunalt bolags kreditrisk utan hänsyn till ägandet. Detta skulle medföra en mer marknadsmässig finansieringskostnad för respektive kommunalt bolag, vilket eftersträvas enligt nuvarande lagstiftning och EU:s statsstödsregler.

Gävle kommuns placeringar

Vissa låneförfall under 2022 betalas tillbaka med Gävle kommuns likviditet. Eftersom likviditeten i möjligaste mån används till att finansiera de kommunala bolagen förekommer inte långsiktiga placeringar i finanshanteringen.

Martin Svaleryd
Ekonomidirektör

Jens Fornander
Controller